

DELOVNA PRODUKTIVNOST

Velikost kmetijskega gospodarstva in delovna produktivnost

V nekaterih državah Zahodne Evrope so proučevali vprašanje, koliko vpliva velikost kmetijskega gospodarstva na delovno produktivnost enega kmetijskega delavca. Pri teh raziskavah so prišli do splošnega sklepa, da je mogoče v gospodarstvih, ki merijo več kakor 20 ha, doseči večjo delovno produktivnost po delovni enoti, kakor v gospodarstvih, ki imajo manj

kakor 20 ha. To je vsekakor v zvezi s tem, ker je na večjih gospodarstvih mogoče uvesti mehanizacijo, prav tako pa je mogoče kmetijske stroje in delovno silo popolneje in bolj racionalno izkoristiti.

Na Švedskem in Norveškem so dosegli na eno uro dela naslednji čist dohodek:

(Indeks gospodarstev, ki merijo več kakor 50 ha = 100)

Velikost gospodarstva	Švedska 1945/46	Švedska 1951/52	Norveška 1952/53
Od 2 — 5 ha	64	53	74
Od 5 — 10 ha	76	59	76
Od 10 — 20 ha	86	70	80
Od 20 — 30 ha	105	82	85
Od 30 — 50 ha	103	95	93
Od 50 navzgor	100	100	100

Švedski primer kaže, da se je delovna produktivnost na eno uro dela v gospodarstvih, ki merijo več kakor 50 ha v letih 1945/46 do 1951/52 zelo povečala v primerjavi z delovno produktivnost na vseh drugih gospodarstvih, zaradi česar se je povečal tudi razkorak med delovno produktivnostjo na gospodarstvih, ki merijo manj kot 50 ha, in gospodarstvih, ki merijo več kakor 50 ha. Se več, tudi v letu 1945/46 je bila delovna produktivnost na gospodarstvih od 20 do 50 ha večja kakor na gospodarstvih, ki merijo manj kakor 20 ha ali pa, ki merijo več kakor 50 ha.

Proučevanja na Norveškem kažejo, da je delovna produk-

tivnost na gospodarstvih, ki merijo več kakor 50 ha večja, kakor delovna produktivnost na gospodarstvih, ki merijo manj kakor 50 ha. Razlika med delovno produktivnostjo na manjših in večjih gospodarstvih je na Norveškem milejša kakor na Švedskem.

V Zahodni Nemčiji so prišli zopet do sklepa, da imajo gospodarstva, ki merijo manj kot 100 ha, ali ki so večja od 400 hektarov, manjšo delovno pro-

duktivnost na zaposleno osebo v razmerju do gospodarstev, ki merijo od 100 do 400 ha. Celotno gospodarstvo, ki merijo od 200 do 400 ha izkazuje večjo delovno produktivnost, kakor gospodarstva, ki merijo 100 do 200 ha. Naslednja razpredelnica to najbolj očitno pokaže:

Bruto proizvodnja na eno uro dela v Zahodni Nemčiji (Schleswig-Holstein):

(Indeks gospodarstev, ki merijo 100 do 200 ha = 100)

Velikost gospodarstva	Indeks
9 ha	63
17 ha	70
29 ha	83
Od 100 — 200 ha	100
Od 200 — 400 ha	107
Od 400 navzgor	92

Vsi trije primeri (Švedska, Norveška in Zahodna Nemčija) kažejo, da delovna produktivnost progresivno raste z velikostjo kmetijskega gospodarstva do določene stopnje, da nato pada.

Decentralizacija skladiščne službe

Zaradi decentralizacije skladišča so bili v nekem podjetju doseženi pomembni prihranki na času in osebju.

V nekem majhnem podjetju, v katerem je zaposlenih 265 delavcev, imajo v osrednjem skladišču samo splošne zaloge, ki so namenjene neposredni potrošnji. Za shrambo surovin in rezervnih delov je po drugi strani rezerviran

prostor v samih delavnicah, ki obdelujejo ali vdelujejo.

Ta organizacija funkcionira takole:

Pripravljen je proizvodni program za 4 mesece naprej. Izdelal ga je šef proizvodnje v sodelovanju s prodajnim oddelkom. Ta program pregledajo vsaki mesec.

Določeno delo je razdeljeno med delavnice, kar omogoča poslovo-djem da pravočasno pripravijo zahteve in da vnaprej določijo količino materiala, ki naj ga vskladiščno pri njih.

Sprejemna služba za opredelitev vseh materialov, ki prihajajo. Te napotijo takoj po opravljeni sprejemni kontroli v delavnice - potrošnike. V številnih primerih opravijo iztovarjanje neposredno

iz tovornih avtomobilov ali zabojev dobaviteljev.

Poslovodje sprejemajo količinsko te materiale in so odgovorni za njihovo pravilno uporabo.

Ta novi sistem funkcionira približno leto dni. Ze v samem začetku je pokazal, da je zelo učinkovit in ekonomičen. Tako so dosegli:

1. ure delavcev na enoto proizvodnega izdelka so bile zmanjšane za 14 odstotkov;
2. od osmih skladiščnikov so jih 6 prestavili na drugo delo;
3. namesto štirih viličarjev potrebujejo sedaj samo dva;
4. zaloge blaga so bile zmanjšane za 20 odstotkov;
5. ker so bili seznanjeni potrebne-ga materiala ukinjeni in jih ne pišejo več poslovodje nimajo nobene-ga dopisovanja več s skladišči.

Kakšna naj bo kontrola proizvodnje

Uspeh nekega izdelka je v znatni meri odvisen od dobro izvedene kontrole proizvodnje. Ta omogoča, da se držimo rokov dobave, boljše kontrolo investicij, bolj učinkovito uporabo surovin, vodi k znižanju proizvodnih stroškov itd.

Temeljno pri tem je, da je kontrola prilagojena naravi podjetja. Da bi kontrola mogla biti uspešno izvajana, je potrebno poznati:

- možnost proizvodnje glede sposobnosti zaposlenega osebja;
- koliko časa je potrebno, da bi končali tekoča naročila;
- s čim razpolagamo in kaj je treba kupiti, da bi izpolnili postavljeno nalogo.

Kontrola mora biti: učinkovita, ekonomična in prožna.

Učinkovitost kontrole je odvisna od poznavanja proizvodnega procesa in dobre organizacije ob določanju planov. Planiranje je sestavljeno iz treh faz:

- ocena proizvodnje in prodaje po količinah vrednosti;
 - točna ugotovitev, kaj se bo proizvajalo, na kakšen način in s kakšnimi sredstvi se bo to doseglo, ter
 - sodelovanje z oddelkom za nabave in transport.
- Kontrola proizvodnje je koristna samo tedaj, kadar se potrebne spremembe v proizvodnji izvajajo uspešno in z najmanjšimi stroški.

Vzroki poškodb pri delu

Vzroke poškodb lahko razvrstimo v dve skupini: 1. vzroki subjektivne narave in 2. vzroki objektivne narave.

V prvo skupino vzrokov lahko kot najvažnejše uvrstimo: nepazljivost, pomanjkanje sposobnosti ali profesionalne izobrazbe, kršitev delovne discipline, telesne in duševne napake, akutne in kronične bolezni, utrujenost itd.

V drugo skupino vzrokov štejemo kot najvažnejše: pokvarjenost strojev in drugih naprav, pokvarjenost orodja, pomanjkanje zaščitnih naprav, pomanjkljivosti v osebnih varovalnih sredstvih, slabi pogoji dela, kakor so na primer slaba luč, velik ropot itd.

To so činitelji, ki se najpogostejše pojavljajo kot vzroki poškodb. Če jih skrbno opazujemo, bomo ugotovili, da je mogoče veliko število vzrokov v vsakem podjetju odstraniti brez naporov in brez velikih materialnih investicij.

Vsi podatki iz tuje in domače literature govorijo, da se pri dogajanju poškodb najbolj pogosto pojavljajo vzroki subjektivne narave. To nam potrjujejo tudi rezultati, ki smo jih dobili z anketo izvedeno v 11. tekstilnih podjetjih na področju Beograda in Zemuna. Po teh podatkih je bil v skupno 1819 primerih vzrok poškodb v 1.161 primerih (63,82 odstot.) osebni odnos delavca (navadno gre tu za nepazljivost delavcev); v 35 primerih (1,92 odstot.) se je vzrok nanašal na pomanjkanje sposobnosti ali profesionalne izobrazbe; v 59 primerih (3,23 odstot.) je šlo za kršitev delovne discipline; v 12 primerih (0,55 odstot.) je šlo za telesne in duševne napake; v 21 primerih (1,15 odstot.) so bile vzrok akutne ali kronične bolezni; v 43 primerih (2,34 odstot.) je bila vzrok utrujenost; v 5 primerih (0,27 odstot.) je bila vzrok skrb zaradi ekonomskega stanja in v 18 primerih (0,78 odstot.) je bilo vzrok razburjenje.

Subjektivni činitelji so bili torej vzrok pri 1.354 primerih poškodb ali v 74,15 odstot primerov.

Ugotovitev, da imajo osebni momenti odločilno vlogo pri dogajanju nesreč, je zelo pomembna, ker obrača pozornost na dejstvo, da je pri preprečevanju poškodb treba posvetiti največjo pozornost človeku-delavcu.

V naših podjetjih posvečamo pozornost higijensko-tehnični zaščiti dela, vendar je ta najbolj pogosto enostransko usmerjena na zaščito strojev in naprav ter nakup osebnih varovalnih sredstev. To je vsekakor dobro in je potrebno, da tako delo nadaljujemo, ni pa dovolj. Sledno moramo skrbeti tudi za ljudi; delavce je treba razporediti na delovna mesta po načelu: pravi človek na pravo delovno mesto, nadalje, ljudi je treba seznaniti ne samo z delom, temveč tudi z nevarnostmi, ki jih delo vsebuje. To ne sme biti kampanjsko delo, temveč stalni, organizirani posel.

Proučevanje dela Manipuliranje z materialom

Zaradi napredka manipulacije z materialom je potrebno posneti obstoječe stanje. Najbolje je predstaviti tok materiala z risbo. Na temelju analize raznih postopkov je mogoče izračunati najmanjšo mero potrebnih premikov v zvezi z razporedom in dostavljanjem materiala, pri čemer moramo upoštevati naravo blaga, fizične lastnosti, kvarljivost, odpornost za temperaturo, velikost in vzdržljivost zgradbe za shranjevanje materiala, uporabo vagončkov, konvojov in podobno. Sele potem se je mogoče lotiti proučevanja ukrepov za napredek službe manipuliranja z materialom. Ta predpostavlja popolno poznavanje tovarne in dela v tovarni. Zato je za manipulanta z materialom potrebna vsakršna teoretična in praktična izobrazba. Razen strokovnosti mora razpolagati tudi z določenim smislom za improvizacijo in predvidevanja.

Z uporabo izpopolnjenih metod dosežemo pri manipuliranju z materialom:

- zmanjšanje izdatkov za delovno silo,
- boljše izkoriščanje prostora,
- zaščito delovne sile,
- varovanje materiala pred tratenjem in kvarjenjem itd.

»NAŠA SKUPNOST« nudi članom delavskih svetov, občinskih odborov in svetov ter organov družbenega upravljanja v šolstvu, zdravstvu, hišnih srečjih in trgovini možnost uspešnega ekonomskega izobraževanja, ker objavlja članke, razprave in obvestila o vseh vprašanjih državnega upravljanja in najavtoritativnejših virov.

Ker brez potrebnega ekonomskega in političnega znanja v organih družbenega upravljanja ni mogoče uspešno sodelovati in zlasti ne pravilno in kvalitetno ODLOČATI, segajte po »NAŠI SKUPNOSTI« in izpopolnite svoje znanje.